

İKV BİLGİ NOTU

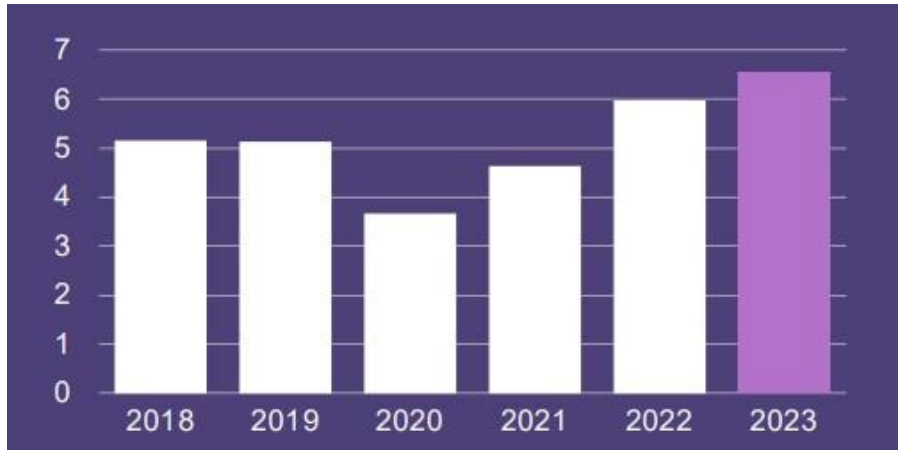
OECD ULUSLARARASI GÖÇ GÖRÜNÜMÜ 2024 RAPORU

Hatice Zeynep Şen, İKV Uzman Yardımcısı

OECD'nin Uluslararası Göç Görünümü 2024 Raporu 14 Kasım 2024 tarihinde yayımlandı. 48'inci baskısı yayımlanan rapor, her yıl OECD ülkelerinde göç hareketlerindeki son gelişmeleri ve göçmenlerin işgücü piyasasına dahil edilmesini analiz ediyor ve bu ülkelerdeki göç yönetimi ve entegrasyonundaki son politika değişikliklerini izliyor. Göç hareketleri ve politikaları üzerine beş bölümden oluşan 2024 yılı raporu, göçmen girişimciliği üzerine özel bir bölüm ve ülke notları ile ayrıntılı bir istatistik eki de içeriyor.¹

Rapora göre 2023 yılında OECD ülkelerinde yaşayan 150 milyondan fazla insan yabancı ülke doğumlu ve bunların neredeyse üçte biri tek başına ABD'de yaşıyor. 2023'e kadar geçen on yılda ise OECD ülkelerinde yabancı doğumluların oranı %9'dan %11'e yükselmiş durumda. 2022 yılında OECD bölgesindeki göç akışları, 6 milyon kalıcı göçmen (4,7 milyon Ukraynalı mülteci hariç) ile benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştı. OECD bunun, COVID-19 salgını sonrası yaşanan telafi etkisi, güçlü ekonomik iyileşmenin sonucu ortaya çıkan artan işgücü açığı, OECD ülkelerindeki demografik değişimler ve bazı ülkelere özgü durumlar olmak üzere birçok nedenden kaynaklandığını belirtmişti. 2023 yılında ise bu sayı 6,5 milyon kalıcı göçmen ve %10 artış ile ikinci yılda üst üste yeni rekor seviyesine ulaştı.

Grafik 1: OECD'ye kalıcı göç, 2018-23 (milyon)

Kaynak: OECD International Migration Outlook 2024

Serbest hareketlilik istisna olmak üzere göçün çoğu kategorisinde artış kaydedildi. 2023 yılı artışı %16 oranı ile çoğunlukla aile göçünden kaynaklandı, ancak insani göç de %20 oranında artış gösterdi. OECD ülkelerinin yaklaşık üçte biri, başta Birleşik Krallık olmak

¹ OECD, "International Migration Outlook 2024", 14.11.2024, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/50b0353e-en>.

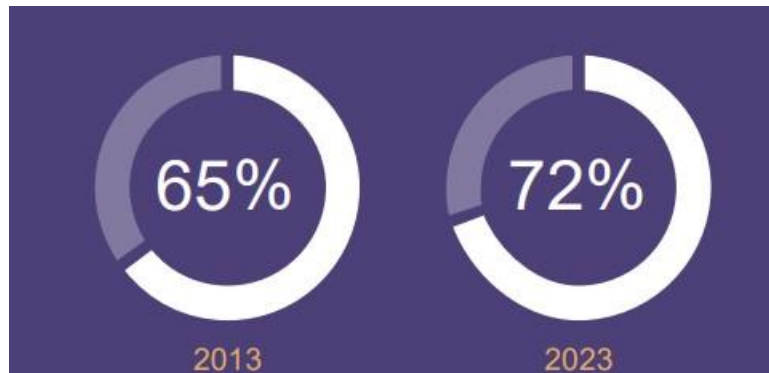

üzere Kanada, Fransa, Japonya ve İsviçre de dahil rekor seviyelerde göç artışı yaşadı. Yeni Zelanda, İsrail, İtalya, Danimarka, Estonya ve Litvanya'ya akışlarda ise düşüş kaydedildi.

2022'deki rekor artışın ardından OECD ülkelerine geçici işgücü göçünün de büyümeye devam ettiği kaydedildi. 2023 yılında geçici iş gücü göçünün tüm kategorilerinde yaşanan artış özellikle mevsimsel göçte %5 ve çalışan tatilcilerde ise %23 olarak kaydedildi. Buna karşılık, şirket içi transferlerdeki akışlar %11 oranında azaldı. Polonya dışındaki OECD ülkelerinde 2,4 milyondan fazla çalışma izni ve yetkilendirme verildi. Bu yıllık %16'lık bir artışı temsil ediyor ve COVID-19 salgını öncesi seviyelerin %28 oranında üzerine çıktığı belirtiliyor. 2023'te Polonya'da, Ukraynalılar için "iş emaneti" beyanları hariç, yeni çalışma izinlerinin (yenilemeler de dahil) toplam sayısının %39 azalarak 835.000'e düştüğü belirtiliyor. 2023 yılında uluslararası öğrenci akışlarının da %6,7 oranında artarak 2,1 milyonun üzerine ulaştığı ifade ediliyor. 2023 yılında OECD ülkeleri genelinde yeni sığınmacı sayısı ise 2,7 milyon yeni başvuru ile rekor kırılmış durumda. Bu başvurularda %30'luk bir artış yaşandığını gösteriyor. 2023'te OECD içinde sığınma başvurusunda bulunanların en çok geldiği ülkeler Venezuela (270.000), Kolombiya (203.000), Suriye (171.000) ve Afganistan (150.000) olarak kaydediliyor. Bunları Haiti, Küba, Türkiye ve Nikaragua izliyor. Bu akışın büyük ölçüde ABD tarafından yönlendirildiği ve ilk kez ABD'deki sığınma başvurusu sayısının 1 milyonunun üzerine çıkarak, Avrupa'da bulunan OECD ülkelerindeki toplam sayıyı geçtiği ifade ediliyor. 2023 yılında ayrıca 676.000 mülteciye uluslararası koruma sağlandığı belirtiliyor. Bu %15'lik bir artış anlamına geliyor ve 2017'den yana en yüksek seviyesine ulaşmış durumda. Bu sayı yeni yerleştirilen 160.000 mülteciyi de içeriyor ve yeni yerleştirmede de %23'lük bir artışla 2016'dan bu yana en yüksek seviyenin kaydedildiği belirtiliyor.

Rapor pandemi sonrası göçmen istihdamındaki artış eğiliminin 2023'te de devam ettiğini gösteriyor. OECD genelinde tarihi seviyelerde yüksek oranda istihdam (%71,8) ve düşük oranda işsizliğin (%7,3) görüldüğü kaydediliyor. Kanada, Birleşik Krallık ve ABD'nin de aralarında bulunduğu 10 OECD ülkesi ve AB27 genelinde, kayıtlara geçen en yüksek göçmen istihdam oranlarının kaydedildiği belirtiliyor.

Grafik 2: OECD ülkeleri genelinde ortalama göçmen istihdam oranı, 2013-2023

Kaynak: OECD International Migration Outlook 2024

Ukraynalı mültecilerin yerel işgücü piyasalarına entegre olabilme derecesi ise ülkeler arasında büyük ölçüde farklılık gösteriyor. 2023 sonlarında bazı Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde (örneğin Polonya, Litvanya ve Estonya) istihdam oranları %50'yi aşarken, Almanya, Avusturya ve Belçika gibi ülkelerde Ukraynalı mültecilerin dörtte birinden azının istihdam edildiği kaydediliyor.

Göç yönetimi konusunda ise rapor, giderek artan hassas bir denge gerekliliğine vurgu yapıyor. Birçok OECD ülkesinde rekor seviyelerdeki göç sayılarının sistemler üzerinde baskı yaptığı ifade ediliyor. Burada kamu kabul altyapısına olan yüksek talebe yanıt olarak ülkelerin sığınma mevzuatını sıkılaştırmaya devam ettiği ve bazı ana hedef ülkelerin de göçü sınırlamak ve konut piyasası ile kamu hizmetleri üzerindeki baskıyı azaltmak için diğer yasal göç yollarına da kısıtlamalar getirmeye başladığı belirtiliyor. Aynı zamanda, işgücü göçüne olan ilgi artmaya devam ederken, ülkelerin yabancı işçiler ve uluslararası öğrencilere yönelik rekabetçi ana hedefler olmaya devam etmek için kısıtlama ve çekicilik arasında bir denge kurması gerektiği belirtiliyor. Göç yönetiminde bölgesel iş birliğinde yeni adımların atıldığını belirten rapor, bunun örnekleri olarak yıllar süren müzakerelerin ardından AB düzeyinde kabul edilen Göç ve İltica Paktı'nı ve Amerika'daki ülkelerin, Los Angeles Göç ve Koruma Bildirgesi kapsamında iş birliklerini derinleştirmek için ek taahhütlerde bulunduğunu gösteriyor. Entegrasyon politikalarıyla ilgili olarak, İzlanda, Litvanya, Polonya ve Slovenya dahil olmak üzere birçok OECD ülkesinin yeni ve daha geniş entegrasyon stratejilerini gözden geçirdiği veya geliştirdiği belirtiliyor. Ancak birçok ülkede entegrasyon çalışmalarının odağının aktif katılımı teşvik etme ve erişimi iyileştirme odaklı entegrasyon hizmetleri sunma kapasitesini iyileştirme üzerine olduğu belirtiliyor. Bunların yanı sıra kimlik, aidiyet duygusu, ayrımcılık karşıtlığı, tutumlar ve değerlere odaklanarak geliştirilmiş vatandaş entegrasyon faaliyetlerinin teşvik edildiği de ifade ediliyor. Konut sorununun ise kabul ve entegrasyon politikası için giderek daha fazla endişe kaynağı haline geldiği kaydediliyor.

2024 raporuna özel girişimcilik bölümünde ise rapor, son 15 yılda OECD ülkelerinde girişimciler arasındaki göçmenlerin ağırlığının önemli ölçüde arttığını kaydediyor. 2006 yılında serbest çalışanların %11'i göçmenlerden oluşurken bu oranın 2022'de %17'ye çıktığı belirtiliyor. Bu alandaki artışın aynı zamanda önemli bir yeni iş yaratma sürecine dönüştüğü de ifade ediliyor. Girişimcilik yoluyla, 25 OECD ülkesinde ortalama olarak, çalışma çağındaki nüfusa ek göçmen başına ekonomide tahmini olarak 0,2 ek iş yaratılıyor. Bu, göçmen girişimciliğin 2011'den 2021'e kadar yaklaşık 4 milyon iş yarattığı anlamına geliyor. OECD'deki en başarılı firmaların bazılarının kurucuları arasında göçmenler aşırı temsil edilirken, hemen hemen tüm ülkelerde göçmen firmalar benzer demografik özellikler taşıması, aynı sektörlerde faaliyet göstermesi ile yerli firmalarınkinden daha küçük olarak kaydediliyor. Göçmenlerin kendi adına çalışma, sahte serbest meslek sahibi olma ve geçici iş ekonomisine katılma olasılıklarının yerli doğumlulara göre daha yüksek olduğu da ifade ediliyor. OECD ülkelerinin sadece birkaçında, girişimciliği desteklemek amacıyla göçmenlere yönelik hizmetler, ana akım hizmetler kapsamında yer alsa da göçmenlerin neredeyse her yerde ulusal programlara ve girişimlere erişebildiği de ifade ediliyor.